

NOTISER

Ebbe Schön: *Folktrons ABC*. Carlsson Bokförlag, Stockholm 2004. 336 s., ill. ISBN 91-7203-616-8.

En av de flitigaste författarna inom folkloristikens område, Ebbe Schön, utkom nyligen med verket *Folktrons ABC*, som är en avsevärt utökad utgåva av hans tidigare verk *Svensk folkstro A-Ö – hur vi tänkt, trott och trol-lat* från 1998. Författaren beskriver själv sin bok som ”en berättande uppslagsbok”, vilket man till fullo kan instämma i: texten är upplagd som i ett uppslagsverk, men är långt mer läsarvänlig och underhållande. Schön vänder sig till en bredare publik, och det med framgång. I en tid då historieintresset bara växer, gör han en stor insats genom att lyfta fram folkkulturen.

Schön har en god överblick över sitt material och tar i sin text ett brett grepp såväl ämnesmässigt som kronologiskt – med allt ifrån antika, över vikingatida och medeltida, till sentida exempel. Fokus ligger emellertid främst på 1800- och 1900-talens folkstro. Då texterna är tänkta att läsas som enstaka uppslagsord finns det av nödvändighet en viss grad av överlappning, men denna överlappning är påtaglig endast om man läser verket från pärm till pärm.

Det finns få saker att anmärka på – däremot kan författarens val av tolkningar och avgränsningar naturligtvis diskuteras. Exempelvis hade vi under ordet ”Folklore” önskat att Schön vid sidan av folklig dikt, folklig sed och folklig tro också tog upp det Carl Wilhelm von Sydow benämnde ”folkets sätt att tänka”, det vi idag skulle kalla folkets mentalitet eller världsbild, det sistnämnda inte minst då det ofta vidrörs under andra uppslagsord. Trots att man emellanåt kan ha vissa invändningar, vill vi framhålla att boken överlag är väl underbyggd, därtill välskriven, och att vi varmt rekommenderar den för läsning.

*Dominic Ingemark &
Camilla Asplund Ingemark, Lund*

Eva Löf: *Lekstugor. Lek och gemenskap i svenska trädgårdar*. Carlsson Bokförlag, Stockholm 2004. 215 s., ill. ISBN 91-7203-907-8.

Eva Löfs bok om lekstugor väcker nostalgi. Vi är många som minns våra lekstugor och vilket sjå det var med vår- och höststädning, såpskurade golv, matt- och gardintvätt samt fönsterputsning. Detta är det genomgående temat i nästan alla berättelser som Eva Löf samlat in efter ett upprop i ICA-kuriren 1990. Ungefär 250 brev med berättelser om lekar och upplevelser i lekstugor byggda från 1880-talet och framåt skickades in. Glädjen var lika stor över en enkel stuga som en miniatyrvilla med flera rum. Det fanns arkitektritade stugor med anpassade möbler och serviser. Vissa lekstugor hade fungerande spis som de unga ”husmödrarna” kunde grädda t.ex. plättar på. Andra hade attrapper p.g.a. brandfaran. Ofta kom mamma ut med saft och bullar. Möblemangen var för det mesta mycket enkla och husgeråden bestod av sådant som hade kasserats av de vuxna.

När man växte ifrån leken mamma-barn kunde man sitta och läsa eller berätta historier tillsammans med sina vänner, eller bara mysa medan regnet droppade på takpappen.

Man kunde också övernatta i lekstugan. Om pojkar fick veta det så kom de gärna och ”spökade” för att skrämma flickorna. De var väl lite avundsjuka för att de inte hade någon stuga. Fast några hade gjort om en lekstuga till husbåt och där fick pojkar vara kapten på skutan. Annars var det väl vanligare att pojkar byggde kojor i något träd i trädgården eller i skogen.

Margareta Tellenbach, Bjärred